

#СТУДЕНТЛАРДӨНЬЯСИ

Көллият сулышы

№ 7

04/2023

ЯҢАЛЫКЛАР

Арча районының “Кычыткан” командасы “Әйдә ШаяРТ” татар Лигасында лаеклы чыгыш ясады!

Команда 2 урынны алып, ярымфиналга үтте. Алга таба жиңүләр һәм ижади уңышлар теләп калабыз!

20 апрель көнне көллиятебездә Г.Кариев исемендәге Казан Татар дәүләт яшь тамашачы театры кунакта булды. Алар безгә “Зәйтүнәкәй” спектаклен тәкъдим иттеләр. Тукай-Зәйтүнә мөхәббәтен чагылдырган әсәр һәркем тарафыннан жылы кабул ителде. Артистлар көлдерделәр дә, елаттылар да, уйланырга да мәжбүр иттеләр. Афәрин!

26 нчы апрель көнне Г.Тукай исемендәге Этнә авыл хужалыгы техникумында Татарстан Республикасы һөнәри белем бүрү оешмалары студентлары арасында үткән бөек татар шагыйре Г.Тукайга багышланган “Тукай төрле телләрдә” дип исемлэнгән республикакүләм шигырь укучылар бәйгеседә студентларыбыз Мәжитова Галия (татар телендә шигырь сөйләүчеләр арасында) һәм Хәкимуллина Илзүзә (рус телендә шигырь сөйләүчеләр арасында) 1 урын яуладылар. Котлыйбыз!

“АРЧА ЕГЕТЛӘРЭ” ХАЛЫК ВОКАЛЬ АНСАМБЛЕ

Арча ягы – мәшһүр Тукай ватаны – әдәбиятка, жыр-моңнарга гашыйк күп шәхесләргә, гажәеп талантлы кешеләргә бай як. Көллиятебездәге “Арча егетләре” халык вокаль ансамбле дә шундыйлардан.

“Егетләр” ансамблен 1970-71 нче уку елында Арча педучилищесының жыр, музыка укытучысы Марсель Фәйзрахманов оештыра. 1971 нче елның 23 нче февраленә багышланган тантанада Арча педучилищесының актлар залында ансамбль Фәтхерахман Әхмәдиевның Роберт Әхмәтжанов сүзләренә язылган “Солдатлар” жырын башкара. Бу көн тарихка “Егетләр” ансамбленең туган көне булып кереп кала.

Менә инде 50 елдан артык “Арча егетләре” халык вокаль ансамбле халкыбызга тугры хезмәт итә. Бүгенге көндә аны Арча педагогия көллиятенең музыка укытучысы Диләрә Хәйдәржанова житәкли. Алар халыкара, республикакүләм төрле бәйгеләрдә һәм фестивальләрдә актив катнашып, призлы урыннар яулыйлар. Мәсәлән, 2022 нче уку

елында Кабардино-Балкарияга барып, “Нальчик” шәһәрәндә Татарстанның данын яклап, чыгыш ясадылар. Шулай ук “Милли Хәзинә” бәйгесендә 2 нче урын, 2023 нче елда Әлмәт шәһәрәндә “Идел буе халыклары” фестивалендә 2 нче урын яуладылар.

Быел “Арча егетләре” халык вокаль ансамбле “Созвездие Йолдызлык” фестиваленә район этабында катнашып, 1 нче урынга лаек булдылар һәм Пирамидага хәтле барып життеләр. Егетләр анда да үзләрен сынатмадылар: 1 нче урынны кулларыннан ычкындырмадылар.

Татар халык артисты Габдулла

Рахимкулов исемендәге халыкара вокалистлар конкурсында да 1-2 нче урыннар яуладылар. Яратып катнаша торган “Наш дом Татарстан” фестивалендә дә ел саен гала-концертка үтәләр. М.Жәлил исемендәге опера һәм балет театрында, И.Шакиров

исемендәге концертлар залында, Р.Сафиуллин исемендәге Ачык татар халык җыр һәм музыка сәнгате фестивалендә дә ел саен актив катнашып киләләр. Нинди генә чара, конкурс булса да алар бер дә читтә калмыйлар. Чыгышларын тамашачы яратып көтеп ала, алкышларга күмә. Алга таба да аларга иҗат уңышлары, зур үрләр яулауларын теләп калам.

Зиннәтова Алия, 221 нче төркем студенты

Апрель булып жиргә Тукай килә...

Апрель эңитсә исеменне

Жырына куша тургай.

Милләтемнең кояшы син

И моңлы, нурлы Тукай.

26 апрель – халык шагыйре, милләтебезнең йөз аклыгы булган бөек шәхесебез – Габдулла Тукай туган көн. Бу датаны Татарстан һәм дөньяның төрле жирләренә сибелеп яшәгән татар халкы Туган тел көне, Шигърият бәйрәме буларак зурлап билгеләп үтә.

Габдулла Тукай исемен йөрткән көллиятебез өчен бу – икеләтә бәйрәм. 26 нчы апрельдә Г.Тукай исемендәге Арча педагогия көллиятендә бөек шагыйребезгә 137 ел тулуга багышланган митинг үткәрелде. Чараны көллиятебез директоры Гарипова Гөлнара Фидаил кызы ачып жибәрде. Шулай ук шагыйрьнең якташы, рус теле укытучысы Галимуллина Наилә Зариф кызы истәлекләре белән уртаклашты. Митингта беренче курс студентлары катнашты. Алар Г.Тукайның шигърьләрен төрле телләрдә сөйләп, бәйрәмне тагын да жанландырдылар. Чара бер сулышта узды, Габдулла Тукай сүзләренә язылган “Туган тел” жырын аягүрә басып башкару белән тәмамланды. Аннары көллиятебезнең студентлары бөек шагыйребезнең һәйкәленә чәчәкләр куйдылар.

Шихабединова Г.Х.

Тукайның шәхси әйберләре

Апрель ае – Тукай ае, шигърият ае. Бөек шагыйребез ижатын өйрәнүне дәвам итеп, Г.Тукай музееңда саклана торган шагыйрьнең шәхси әйберләре белән танышып китик.

Габдулла Тукайның юл кәрзине.

Камыштан үрелгән юл кәрзине шагыйрьне күп жирләргә озата йөргән. Институтка кәрзинне Казанда яшәүче композитор Мансур Мозаффаров китергән.

Кара бәрхет түбәтәй.

Габдулла Тукайның кара бәрхет түбәтәен 1987 елда СССР Фәннәр академиясе Казан филиалының Г.Ибраһимов исемдәге Тел, әдәбият һәм тарих институтынан музей фондына тапшыралар. Замандашлары искә алганча, 1908 елгы фотосурәтендә Габдулла Тукай шушы түбәтәйне киеп төшкән. Аны шагыйрьгә нәшир Гыйльметдин Шәрәф бүләк иткән. Әлеге нәширнең “Үрнәк” типографиясендә Габдулла Тукайның шактый китаплары бастырылган.

Габдулла Тукайга Газизә апасына бүләк иткән тартмачык.

Шагыйрь Уральск шәһәрәндә яшәгәндә үзенең беренче гонорар акчасына үги апасы Газизә Зәбировага фаянстан ясалган тартмачык бүләк итә. Аны музейга 1987 елда Газизә Зәбированың улы Хәсән Зәбиров тапшыра.

Габдулла Тукайның жиң каптырмалары.

Шагыйрьгә көмеш жиң каптырмаларын Әхмәтгәрәй Хәсәни бүләк иткән. Бу жиң каптырмаларын музейга 1987 елда Казанда яшәүче рәссам А.Низаметдинов тапшыра. Аларны исә рәссамга 1950 нче елларда Зәйнәп Хәсәния биргән. Зәйнәп ханым “Аң” журналы җаваплы сәркатибе вазифасында эшләгән, ә ире Әхмәтгәрәй Хәсәни журналның мөхәррире булган. 1911–1912 елларда Әхмәтгәрәй Хәсәни Австрия һәм Германиягә бара, жиң каптырмаларын ул шул сәяхәтеннән алып кайткан булса кирәк.

Габдулла Тукайның кара савыты.

Бакырдан эшлэнгән кара савытын Габдулла Тукайга 1912 елның язында Санкт–Петербургка баргач укучы балалар бүлэк итә. Савытның аслыгында ау эте утыра, янында аучының киёмнәре һәм мылтыгы – алары зур эшләпә белән капланган. 1949 елда СССР Фәннәр академиясе Казан филиалының Г.Ибраһимов исемдәге Тел, әдәбият һәм тарих институтыннан музей фондына тапшыралар.

Институтка бу ядкаръне композитор Мансур Мозаффаров китерә. 1945 елда кара савыты композиторның әнисе Маһруй Мозаффариядә сакланган. Алар Тукай белән яхшы таныш булганнар. Маһруй Мозаффариянең кияве Әхмәт Урманчиев “Ялт–Йолт” сатирик журналының мөхәррире була, ә Тукай –

жаваплы сәркатип.

Шагыйрь вафатыннан соң кара савыты Әхмәт Урманчиевтә саклана, әнисенең васыятен үтәп Мансур Мозаффаров ядкаръне институтка тапшыра.

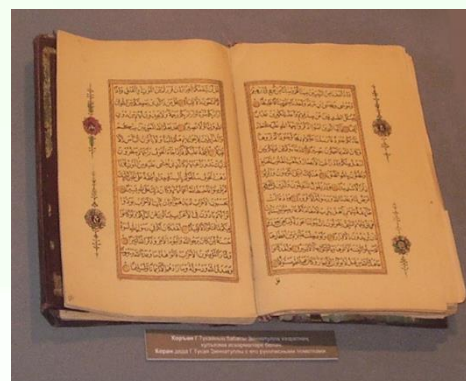
Габдулла Тукай вафатыннан соң йөзеннән төшереп алынган гипс битлек.

Габдулла Тукай 1913 елның 15 апрелдә (иске стиль буенча 2 апрель) Казанның Клячкин хастахнәсендә вафат була. Бу битлекне 1957 елда Алматыда яшәүче А.Мөлеков дигән кеше музейга китерә. Аның сүзләренчә, әлеге битлекне аңа Оренбург шәһәрндә 1930 елда нәшир Гыйльметдин Шәрәфнең бертуганы Борһан Шәрәф тапшырган.

Габдулла Тукайның Зиннәтулла бабасы Коръәне.

Габдулла Тукайның әнисе ягыннан бабасы Зиннәтулла хәзрәт Әмировның Коръәне Татарстан Милли музейе фондында саклана. Коръән Санкт–Петербургга 1868 елда бастырылган, 347 биттән тора.

Материалны татар теле һәм әдәбияты укытучысы Алия Гыйләжева эзерләде

ТУКАЙ ЭМОДЗИЯЛАРЫ

Төзөдө: Халикова К., Хәкимова Я. (213 нче төркөм студентлары)

БЕР-БЕРЕБЕЗ БЕЛӘН
 СМАЙЛИКЛАР АША АРАЛАШУ
 КҮПТӘН ИНДЕ ГАДӘТИ ХӘЛГӘ
 ӘВЕРЕЛДЕ. КАЙЧАКЛАРДА
 СҮЗЛӘР ДӘ ЯЗЫП ТОРЫРГА
 КИРӘК ТҮГЕЛ ХӘТТА.
 ӘНГӘМӘДӘШЕБЕЗНЕҢ НӘРСӘ
 ӘЙТЕРГӘ ТЕЛӘГӘНЕН ӘЛЕГЕ
 БИЛГЕЛӘР ЯРДӘМЕНДӘ ДӘ БИК
 ЯХШЫ АҢЛЫЙБЫЗ. ШУҢА
 КҮРӘ “ЭМОДЗИЯЛАР БЕЛӘН
 ЭШ”НЕ КАТЛАУЛАНДЫРЫРГА
 УЙЛАП, АЛАР АРТЫНА
 БАРЫБЫЗГА ДА ЯХШЫ ТАНЫШ
 БӨЕК ШАГЫЙРЬ ГАБДУЛЛА
 ТУКАЙ ӘСӘРЛӘРЕНЕҢ
 ИСЕМНӘРЕН ЯШЕРДЕК. СИН ДӘ
 ҮЗЕҢНЕ СЫНАП КАРА,
 ҖАВАПЛАРНЫ ЭЗЛӘП ТАП!

Редколлегия: Шиһабеддинова Г.Х.

Гыйләжәва А.Ф., Зиннәтова А.,
 Халикова К., Хәкимова Я.